

Bevindingen omtrent drie bedreigde dagvlindersoorten in Zuid-Limburg

door

M. DELNOYE

1. *Spialia sertorius* Hoffmannsegg. Waarschijnlijk de enige vliegplaats van betekenis hier te lande is Bemelen met als voornaamste vindplaats de Bemelerberg. Hier was de vlinder in 1951 en 1952 nog tamelijk gewoon, maar in 1953 en 1954 vloog hij er reeds in veel geringer aantal. Sinds 1956 heb ik er geen enkel exemplaar meer gezien. Hoewel ik geen zekere oorzaken voor het verdwijnen heb kunnen vaststellen, geloof ik toch wel, dat dit te wijten is aan de te koude en te natte jaren. Het dier is nl. zeer warmteminnend. Op de vliegplaatsen is het alleen te vinden op de warmste plekken. Om die op te sporen, hoeft men maar naar de krekels te luisteren. Die zitten altijd op de heetste plaatsen, liefst in uithollingen van het terrein.

2. *Cupido minimus* Fuessly. Een soort, die sterk gebonden is aan de voedselplant (*Anthyllis vulneraria* L., Wondklaver). Hoewel ook enkele andere klaver-soorten als voedselplant worden opgegeven, heb ik in het buitenland *minimus* steeds aangetroffen op zeer droge plekken, waarop altijd veel Wondklaver groeide. Daar *minimus* in tegenstelling tot bijv. *Cyaniris semiargus* von Rottemburg op de vliegplaatsen steeds veel vliegt, is het niet moeilijk zulke plekken te vinden. Tot nu toe heb ik in Nederland alleen te Schin op Geul zo'n kolonie aangetroffen. Hier vloog de vlinder van 1947 tot 1953 in twee generaties. Het terreintje, dat slechts met een honderd vierkante meter Wondklaver begroeid was, is in de zomer van 1953 afgebrand en sindsdien heb ik geen enkele *minimus* daar meer gevonden. Ik zoek nog steeds naar een geschikte plek om er Belgische dieren over te planten, wat naar mijn mening heel goed mogelijk is als de voedselplant er maar staat. Ik vrees, dat de soort op het ogenblik helaas niet meer inheems is.

3. *Strymonidia w. album* Knoch. Een soort, die door het verdwijnen van de iepenbomen met de ondergang bedreigd wordt. Volgens mijn waarnemingen in de jaren 1952 tot 1958 is de vlinder alleen aan te treffen bij oude iepenbomen. Op de var. *suberosa* en op jonge iepen zijn de rupsen niet te vinden, wel op wortel-opslag van oude bomen. Ik heb *w. album* alleen gevonden te Valkenburg, maar ik geloof, dat er in Limburg nog wel meer groepen oude iepen te vinden zijn, die de soort herbergen. Men moet echter zoeken naar de volwassen rupsen of nog beter naar de poppen, die makkelijk te vinden zijn. De vlinder zelf is daarentegen moeilijker waar te nemen. Hij vliegt weinig en zit meestal onder of in de buurt van iepen gewoon in het stof, waarbij hij graag omvalt, alsof hij niet op zijn pootjes kan zitten. Van de drie genoemde soorten lijkt mij de laatste er nog het beste voor te staan.

Summary

Remarks on three species of Butterflies, in the Netherlands only to be found in the south of Dutch Limburg. The two species mentioned first have not been found back by the writer since 1956 (*Spialia sertorius*) and 1953 (*Cupido minimus*).

Sittard, Molenbeekstraat 3.

Eerste supplement op het gallenboek Nieuwe Nederlandse gallen

door

W. M. DOCTERS VAN LEEUWEN

(With a summary: New galls from the Netherlands)

INLEIDING

In het jaar 1956 werd het manuscript voor de tweede druk van het Gallenboek afgesloten. Sindsdien kwamen vele nieuwe gallen in mijn handen. Deze worden hierachter beschreven. Van deze gelegenheid maak ik gebruik, enkele fouten te verbeteren en veranderingen aan te brengen in de namen van enkele galwespen.

Gallen worden onder invloed van planten en dieren gevormd. Er zijn echter nog andere oorzaken, die aan planten, om het voorzichtig uit te drukken, op gallen gelijkende veranderingen kunnen doen ontstaan.

Men gebruikt groeistoffen om onkruiden te verdelgen. De bespoten planten sterven, maar voor het zover is, kunnen zij abnormale groeiverschijnselen vertonen. De planten gaan er ziekelijk uitzien, de stengels krijgen krommingen en onregelmatige verdikkingen en de bladeren ontwikkelen zich ook abnormaal. Op het eerste gezicht denkt men een door aaltjes vergalde plant voor zich te hebben. Een zorgvuldig microscopisch onderzoek is nodig om uit te maken, of aaltjes al dan niet aanwezig zijn. Deze onder invloed van groeistoffen ontstane veranderingen zijn geen gallen, maar men kan op een dwaalspoor gebracht worden, als men niet weet, dat de planten met groeistoffen behandeld waren.

Steeds meer virussen worden ontdekt, die plantenziekten veroorzaken. Uitwendig zijn de zieke planten vaak te herkennen aan morfologische veranderingen, als gele vlekken en strepen op de stengels en bladeren, verschrompelingen van de bladeren, enz. enz. Deze veranderingen zijn te gering om van galvorming te kunnen spreken. Doch onder invloed van bepaalde virussen kunnen aan de zieke planten ook bloemvergroeningen en heksenbezems ontstaan met een rijkelijke ontwikkeling van stengels en bladeren.

Bloemvergroeningen en heksenbezems kunnen ook onder invloed van schimmels, galmijten en bladluizen ontstaan. Deze vormen rekent men tot de echte gallen. Mag men dit nu ook zeggen van de bloemvergroeningen en heksenbezems aan viruszieke planten?

Bos, 1957a, p. 1, heeft een uitvoerig onderzoek gedaan naar dergelijke virusziekten. Hij geeft daarvan talrijke voorbeelden en beschrijft de veranderingen in de bloemen van de viruszieke planten. Hij wijst er op, dat tussen een galvormer en een gal een ecologische betrekking bestaat. Onder invloed van de galvormer ontstaat een gal en de galvormer leeft daarin en neemt er zijn voedsel uit op. De niet aangetaste delen van de plant blijven gezond. Dit is bij viruszieke planten anders, de plant wordt ziek en dit ziekzijn uit zich in het ontstaan van bloemvergroeningen en heksenbezems, die voor het voortbestaan van de virussen niet noodzakelijk zijn. Voor het leven van een galverwekker is de gal wel nood-